

מוצש"ק "מקץ", נר ה' דחנוכה
כ"ט בכסלו ה'תשס"ה
[12.12.04]

לכבוד ידי"ן, רע כאח לי,
ר' פנחס ספיר נר"ו

שלום וברכה!

אתמול נדברנו בעניין טבילה לפנויה, וראינו מקצת מקורות המדברים בזה. אך השעה הייתה דחוקה, ולכן הבטחתי שלאחר השבת אציין עלי גליון מספר נקודות בנושא כאוב זה.

בשו"ת הריב"ש (סי' קצ"ה) מביא מקור לאיסור, וזאת מכיוון שחז"ל גזרו על יחוד עם פנויה, כל שכן שאסורה היא הפיאה עליה. כמו כן הביא הריב"ש (סי' תכ"ה) את דברי הרמב"ן בשיטתו לשבת (י"ג), המסביר שביטלו את הטבילה של פנויות לטהרתן, משום דהוי חומרא דאתי לידי קולא. כל הנ"ל הביא מר"ן הב"י בקיצור נמרץ ביו"ד (סוסי' קפ"ג וד' מ"א רע"ב). באם תרצה לעיין בדברים הנ"ל בספר היותר מצוי, ע' ב"טהרת הבית" למרן הראש"ל נר"ו (ח"א ע' ל"ד ואילך) מה שציטט את הריב"ש, ופלפל בדבריו כדרכו בקודש.

בר מן דין, כבר כתב מר"ן בשו"ע אהע"ז (סי' כ"ו ס"א) איסור בביאה ללא קידושין, וזאת עפ"י דברי הרמב"ם (פ"א מה' איסות, ה"ד) האומר שעל מעשה זה לוקין משום "לא תהיה קדשה". אמנם ברמ"א מוזכרת דיעה מקילה, ויש מי שרוצה להתלות בה לקולא, אך יש בזה כבר אריכות גדולה באחרונים על הגליון¹. מכל מקום, אנן אתכא דמר"ן סמכינן, ואין להקל בזה, וכל שכן באתרא דמר – א"י, ומכל שכן בידענו את דברי מסכת כלה בתחילתה: "כלה בלא ברכה, אסורה לבעלה כנדה", ואם בכלתו ועל ברכה דברו, ק"ו לנידון שלנו שאסור².

וכבר אמרתי בשבת שאין לנו לחשוש לקלקול אותם פנויים ופנויות, ואף שאנו יודעים בוודאות שיכשלו באיסור כרת, אין אנו מצווים להקל מעליהם את האיסור, מכיוון שעל

¹ באוצר הפוסקים (סי' כ"ו, ע' א'–10) האריכו בזה, ולמסקנה עולה להחמיר כפי שרשמנו. ע"ש ותר"ן.

² ולתוספת חיווק הא לך לשון הוה"ק ויקרא (מד): תא חזי, בשעתא דאתכנש (ס"א ללמקנת) לגבי אדם, קודשא בריך הוא בריך לון, הדא הוא דכתיב (נלאשית א') ויברך אותם אלהים, כחזון דמברך לכלה בשבע ברכות, מכאן אוליפנא, התן וכלה כיון דאתברכן בשבע ברכות אתדבקן כחדא כדונמא דלעילא... תמן תנינן: "כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה כאלו גזול לקודשא בריך הוא וכנסת ישראל, דכתיב גזול אביו ואמו וגו'", כל הנהנה מן העולם הזה כלל, דא איהו אינתו, מאן דאתדבק באנתו למהני מנה, ואף על גב דאיהי פנויה ואהני מנה בלא ברכה כאילו גזול לקודשא בריך הוא וכנסת ישראל, מ"ט בגין דזוונא דלהון בשבע ברכות הוא, ומה על פנויה כך מאן דיתדבק באנתו אחרא דקאים כזוונא דלעילא בזוונא דשבע ברכות עאכ"ו. עכ"ל. וע' שם בניצוצי זוהר (אפסות י"א, ט"ז), וכן בזוה"ק שמות (קסט.) ובניצוצי זוהר (אות י"א), ותבין.

כגון דא נאמר "הלעיטהו לרשע וימות", וראינו סיעתא לדברי משו"ת יבי"א ח"ד (חיו"ד סי' ז' אות א') שהביא את ספר העקידה בדבריו הנכוחים בנידונינו ממש. ע"ש!

ומה שרצית להגיד בסברא, הלכה ואין מורין כן, שלפי דברי הזוה"ק (כגון צנראשית יט. נז. ; נח סט. ; וישב קפת. ; ויחי כיט: ועוד מקומות וע' שפרי זיה"ק נידה יג.) המחמיר מאוד בשו"ל, עדיף שיבוא על פנויה מאשר להוציא זרעו על העצים והאבנים; הן אמנם אנו מתחשבים בדברי הזוה"ק בכלל, והלכות אישות בפרט, וכמו שהביא מר"ן בבדק הבית באהע"ז (סי' כ"ה ומז.) את דברי הזוה"ק להעיר על ר"י בעניין הפיכת השלחן, מכל מקום, כלל נקוט בידנו שבמחלוקת הגמרא והזוה"ק – מר"ן מכריע בגמרא [וע' הליכות עולם (לראש"ל) ח"ח ע' פ"ו לדוגמאות. ואכמ"ל], וגם כאן יכריע עקרון תלמודי מובהק של "הלעיטהו לרשע" את הזוהר. וזה ברור. מה גם שידועים דברי החת"ס בשו"ת (חאו"ח סוסי' נ"א) שכל המערב דברי קבלה עם ההלכות הפסוקות, חייב משום זורע כלאים, פן תקדש המליאה וכו'. ע"ש [וע' צו"ת שצט הלוי ח"א סי' ז' שהסביר את דברי החת"ס צוטו"ד, וגם בדברי מרן הראש"ל (אשר נסמך בכל כוחו על דברי החת"ס הג"ל) דכמה מקומות: יבי"א ח"ב חאו"ח סי' כ"ה אות י"ד, הלי"ע ח"ח סוף עמוד קפ"א, הקדמת הלי"ע ח"ז (וביחוד בסוף ע' ד'), יבי"א ח"ט חאו"ח סי' ק"ח אות ט' ועוד. ואכמ"ל], ולכן אין מורין כפי שאמרת. ודו"ק.

וככלל בדור זה הפרוץ, יש חובה לגדור מילתא בעריות, שלצערינו נפרצה כל חומת הצניעות, ועצם הדבר ששאלה שכזאת מועלת על שולחן הרב שליט"א, ובטח ובטח שמגיעה אלי ואליך, מראה שהמצב חמור מאוד, ועל כגון דא גדולי הדור מחזקים את החומה: ע' לדוגמא בטהרת הבית הנ"ל (ע' ז"ה) שכתב לחלוק על דברי הרי"ח הטוב בשו"ת ר"פ ח"ד (חיו"ד סי' ט"ז) שהליץ על אותן פנויות הטובלות בימים נוראים, והראש"ל נר"ו (סס וכן ביבי"א ח"י חיו"ד סי' נ"ח אות י') חולק ע"ז, הן מצד הראיות והן מצד מיגדר מילתא. ע"ש.

כל זה רשמתי בדרך לימוד [וכפי שאמר לי לעשות חכם אחד (ע' שו"ת עטרת פ"ז כרך ז' ע' י"ז ואילך)] ולא להלכה למעשה, ויותר מאשר ציינתי את המקורות לך, הרי שציינתם לדידי, כך שאוכל להבינם ולזכרם, ולכן אין לסמוך על האמור כאן כלל ועיקר.

אסיים בתפילה שה' ישלח במהרה את משיח צדקנו ונהיה כל ישראל ראויים לקבלו, הן מצד שלמות קיום המצוות והן מצד גדרי העריות.

בברכת חנוכה שמח

אב"י יומטוביאן